

🔗 موضوع: چيستی نظام کالبدی شهر متناسب با سبک زندگی اسلامی ایرانی

🔗 مدرس: جناب آقای دکتر محمدمنان رئیسی

📌 مدل شهرسازی اسلامی: توسعه افقی

شهرسازی اسلامی از مدل توسعه افقی پیروی می‌کند و این توسعه افقی شهری نیز بنا بر استنباط از روایات مرتبط با نماز جمعه، حداقل و حداکثری دارد. بدین معنا که قطر شهر اسلامی حداقل ۳ میل و حداکثر ۱۲ میل معادل ۲۲ کیلومتر می‌باشد. الگوی شهرسازی اسلامی هم در مقیاس محله و هم در مقیاس کل شهر، بایستی **مسجد محور** طراحی شود.

▼ تعداد خانه‌ها در محله‌های با معماری اسلامی

محوریت دادن به مسجد در شهر و سپس محله، علاوه بر اینکه اصالت را به نیازهای معنوی انسان می‌دهد، قواعد و شاخصه‌هایی را برای طراحی محله پیش روی ما می‌گذارد. به عنوان مثال: بنا بر روایاتی که تا ۴۰ خانه همسایه مسجد حساب می‌شود، حدود کالبدی محله برابر است با چهل خانه از اطراف مسجد محله در چهار جهت. یعنی یک محله مطابق با سبک زندگی اسلامی عبارت است از مسجد و ارسن عمومی در مرکز و خانه‌هایی که از چهار طرف مسجد حداکثر تا چهل باب را شامل می‌شوند. قاعده تعرف نیز که در سوره حجرات آیه ۱۳ بدان اشاره شده، موید تفسیری است که تعداد خانه‌های محله را حداکثر ۱۶۰ خانه در ۴ جهت مسجد می‌داند.

▼ حداکثر تراکم در محله‌های با معماری اسلامی

چنانچه در جلسه اول گفته شد، طبق برخی متون دینی، توسعه عمودی شهر، مطلوبیت ندارد و بین دو نوع الگوی مسکن ویلایی و مسکن آپارتمانی، الگوی اول به مراتب تطبیق بیشتری با سبک زندگی اسلامی دارد و ابنیه مسکونی بیش از دو طبقه، مگر در شرایط اضطرار، مطلوبیت شرعی ندارند. لذا چنین استنباط می‌شود که یک محله اسلامی حداکثر می‌تواند شامل ۳۲۰ خانه باشد (با فرض آنکه همه ۱۶۰ پلاک مسکونی دو طبقه باشند).

▼ تراکم جمعیت در محله‌های با معماری اسلامی

اگر بعد خانوار را ۵ نفر لحاظ کنیم، آنگاه حداکثر جمعیت چنین محله‌ای (به صورت تقریبی) برابر است با ۱۶۰۰ نفر. در نتیجه این محاسبه مساحت پیشنهادی ۹۰۰ متری برای مسجد محله، مساحت موجهی به نظر می‌رسد. چرا که بیش از نیمی از جمعیت محله، مربوط به کودکان و بانوان و کهنسالان و سایر گروه‌هایی است که بنا بر متون دینی، از لزوم حضور در مساجد برای فریضه نماز، معاف شده‌اند.